

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 08-07-2020 r.

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.1502.2020.KK

**Pan
prof. dr hab. n. med. Piotr Galecki
Konsultant Krajowy
w dziedzinie psychiatrii
Klinika Psychiatrii Dorosłych UM w Łodzi
ul. Aleksandrowska 159
91-229 Łódź**

Szanowny Panie Profesorze,

Rzecznik Praw Obywatelskich od wielu lat monitoruje sposób funkcjonowania Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie (dalej KOZZD lub Ośrodek). Stworzony, na mocy ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, Ośrodek jest podmiotem leczniczym dla osób stwarzających zagrożenie. Prowadzi się w nim postępowanie terapeutyczne w celu poprawy stanu zdrowia i zachowania osób tam umieszczonych. Rzecznik, na podstawie licznych wizytacji Ośrodka, analizy aktów prawnych odnoszących się do funkcjonowania KOZZD, wyników prowadzonych postępowań wyjaśniających skargi pacjentów oraz opinii ekspertów z wielu dziedzin nauki, dostrzega potrzebę dokonania zmiany filozofii funkcjonowania tego miejsca pozbawienia wolności. Pilnym zadaniem jest też doprowadzenie do gruntownej nowelizacji ustawy, jak również wydanych na jej podstawie rozporządzeń Ministra Zdrowia czy innych aktów prawnych określających zadania Ośrodka w Gostyninie. Obecne braki legislacyjne nie pozwalają bowiem na jego prawidłowe funkcjonowanie, prowadząc do naruszania praw pacjentów i standardów międzynarodowych.

W dniu 23 czerwca 2020 r. 30 pacjentów Ośrodka podjęło protest głodowy, który pokazywał skalę nagromadzonych i nierozwiązanych problemów, z jakimi boryka się Ośrodek. Prowadzona akcja protestacyjna została zakończona w dniu 29 czerwca 2020 r. poprzez podpisanie porozumienia pomiędzy kadrą zarządzającą a pacjentami Ośrodka. Jednym z elementów mediacji było przywrócenie możliwości korzystania przez pacjentów z usług firm kurierskich w zakresie dostarczania im zamówionych paczek. Dyrektor KOZZD wyraził zgodę, że postulat ten zostanie zrealizowany po zniesieniu stanu epidemicznego w kraju.

Niezależnie od przedmiotowego porozumienia, jeden z pacjentów, niebiorący bezpośredniego udziału w prowadzonych rozmowach, skierował prośbę do Dyrektora Ośrodka o wskazanie podstawy prawnej wprowadzonych ograniczeń w zakresie dostarczania pacjentom paczek za pośrednictwem firm kurierskich. W odpowiedzi, poza częścią odnoszącą się do meritum sprawy, Dyrektor Ośrodka napisał: „Zatrważającym dla mnie jest, iż pomimo zawarcia porozumienia uwzględniającego szeroki zakres przywilejów dla pacjentów KOZZD oraz mojej dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo pacjentów [...] nadal nie jest Pan usatysfakcjonowany osiągniętymi korzyściami. Świadczy to o w dalszym ciągu znacznym nasileniu występujących u Pana cech osobowości dyssocjalnej. Zdecydowanie zalecam, aby skupił się Pan na uczestnictwie w terapii psychologicznej i seksuologicznej oferowanej przez Ośrodek, ponieważ przyjęta przez Pana postawa świadczy o tym, iż nie jest Pan w stanie samodzielnie uporać się z przejawianymi przez Pana zaburzeniami”.

Rzecznika Praw Obywatelskich bardzo zaniepokoiło stwierdzenie, iż korzystanie przez pacjenta z prawa do składania próśb, wniosków i skarg może być przesłanką oceny o nasileniu występowania u niego cech osobowości dyssocjalnej. Prawo do składania petycji, wniosków i skarg m.in. w interesie własnym wynika wprost z art. 63 Konstytucji RP. Kwestę tę reguluje również wewnętrzny regulamin organizacyjno-porządkowego pobytu pacjenta w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym 4 w Gostyninie z dnia 2 stycznia 2020 r., który stanowi, że pacjent przebywający w Krajowym Ośrodku ma prawo do składania pisemnych wniosków, skarg i odwołań do Kierownika Krajowego Ośrodka. Możliwość korzystania z takiego prawa jest wyrazem podmiotowego traktowania pacjentów – nadal pozostają oni obywatelami, zachowując prawa i wolności obywatelskie, w zakresie, w jakim nie zostały ograniczone w ustawie.

Zwracam się do Pana Profesora z uprzejmą prośbą o ocenę słuszności przedmiotowej diagnozy przedstawionej przez Dyrektora KOZZD. Pragnę zapewnić, że Pańska opinia w tym zakresie będzie niezwykle cenna, gdyż istnieje uzasadniona obawa, że pacjentom zostaną przypisane cechy osobowości dyssocjalnej z uwagi na fakt, iż korzystają ze swoich praw, określonych w Konstytucji oraz regulaminie Ośrodka i oceny te będą skutkować decyzją o przedłużeniu pozbawienia wolności.

Będę wdzięczna za udzielenie mi odpowiedzi w jak najszybszym terminie, możliwym dla Pana Profesora.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/